

УДК 349.22

**Вікторія Володимирівна Сичова,**

*старший науковий співробітник секретаріату Вченої ради  
Харківського національного університету внутрішніх справ*

## **ДО ХАРАКТЕРИСТИКИ ОКРЕМИХ НАПРЯМКІВ УДОСКОНАЛЕННЯ ЛОКАЛЬНОГО ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ**

Упровадження в Україні ринкової економіки зумовлює необхідність розширення сфери локального регулювання. Застосування локальної нормотворчості дозволяє працівникам брати активну участь у визначенні своїх трудових прав, максимально наблизити своє правове регулювання до локальних місцевих умов конкретного підприємства, установи, організації, врегулювати значно ширше коло питань, аніж це можна зробити в централізованому порядку. У процесі локальної нормотворчості роботодавець і наймані працівники можуть більш повно врахувати свої інтереси, забезпечити їх поєднання, що є важливою передумовою стабільності трудових правовідносин [1, с. 52]. Аналіз чинного законодавства України свідчить про те, що локальне правове регулювання трудових відносин в Україні має безліч недоліків, які потребують негайного вирішення.

Окрему увагу в контексті визначеної проблематики слід приділити закріпленню принципів локального правового регулювання трудових відносин на законодавчому рівні, що має важливе значення з точки зору забезпечення гарантій трудових прав працівників і роботодавців. Під принципами локального правового регулювання трудових відносин слід розуміти основоположні засади, ідеї, відповідно до яких повинна здійснюватися зазначена діяльність. До основних принципів, на нашу думку, можна віднести:

- недопущення погіршення становища працівників у порівнянні із законодавством та колективним договором. Закріплення зазначеного принципу має важливе значення з точки зору забезпечення законних прав і інтересів найманого працівника. Крім того, він є важливим критерієм забезпечення законності у нормотворчій діяльності уповноважених на здійснення такої діяльності суб'єктів;

- принцип оптимального поєднання із централізованим правовим регулюванням, який визначає порядок та умови встановлення

прав і обов'язків суб'єктів трудових і пов'язаних з ними правовідносин. П. Д. Пилипенко зазначає, що зміст зазначеного принципу зводиться до того, що основні гарантії захисту трудових прав учасників трудових правовідносин встановлюються законами і підзаконними актами, а решту правил регулювання праці сторони визначають за погодженням між собою або в порядку, передбаченому централізованими нормами, самостійно. При цьому локальне правовстановлення не повинне виходити за межі і суперечити стандартам, визначеним для нього централізовано [2, с. 67];

– принцип диспозитивності. Зазначений принцип передбачає, що суб'єкт локального нормотворення уповноважений самостійно вирішувати як йому вести свою нормотворчу діяльність, але в межах визначених чинним законодавством України;

– принцип соціального партнерства. Закріплення зазначеного принципу пов'язано з тим, що у регулюванні трудових відносин задіяна не лише держава, а й недержавні суб'єкти, такі як: роботодавець, трудовий колектив і т. д., які разом з органами виконавчої влади (або і без їхньої участі), на підставі укладення колективних договорів та угод, шляхом співробітництва, пошуку компромісів і прийняття узгоджених рішень встановлюють обов'язкові для учасників трудових правовідносин [2, с. 68].

Ще однією проблемою локального правового регулювання трудових відносин, яку на нашу думку обов'язково слід вказати – це систематизація локальних правових норм. У загальному розумінні, систематизація – це діяльність з упорядкування та удосконалення нормативного матеріалу шляхом його зовнішньої та внутрішньої обробки з метою підтримання системності законодавства та забезпечення суб'єктів права необхідною нормативно-правовою інформацією [3]. Зміст причин, через які необхідно систематизувати локальні правові норми досить змістовно у своєму науковому дослідженні розкриває О. С. Кривченков. Автор зазначає, що локальним правовим актам притаманні всі ті ж недоліки, що і централізованим нормативним документам. Конкретними причинами, які викликають необхідність систематизації локальних правових норм, автор називає наступні [4, с. 5]:

– у великих організаціях, також як і на загальнодержавному рівні, міститься значна кількість формально діючих, але фактично втратили силу локальних актів;

– нормативне регулювання внутрішньо організаційні відносин нерідко носить казуїстичний характер, при розробці локальних актів відсутній системний підхід;

– досить часто розробка локальних актів відбувається у відповідь на ті чи інші кон'юнктурні питання або в відповідно до одиничних ситуацій, які в той потребували негайного вирішення;

– часто локальні акти приймаються спонтанно, в міру необхідності, охоплюють далеко не всі сфери життя колективу, та й розробку їх ведуть зацікавлені структурні підрозділи [5].

Отже, вирішення вказаних недоліків може бути здійснено як за рахунок проведення систематизації локальних правових норм на кожному окремому підприємстві чи організації, так і на централізованому рівні. Систематизація нормативних правових актів дасть можливість забезпечити більш повну реалізацію права на здійснення локальної нормотворчої діяльності, а також сприятиме поліпшенню якості правотворчості. Головною особливістю систематизації локальних нормативно-правових актів є те, що в ній зацікавлені і здійснюють власними силами (якщо виключити можливість залучення фахівців на комерційній основі) лише ті організації, установи, підприємства, в яких ці акти прийняті і діють.

### **Список бібліографічних посилань**

1. Костюк В. Л. Особливості вдосконалення джерел трудового права в сучасних умовах. *Наукові записки. Юридичні науки*. 2010. Т. 26. С. 50–55.

2. Трудове право України : навч. посіб. / за ред. П. Д. Пилипенка. Вид. 2-ге, змін. і допов. Київ : Істина, 2007. 208 с.

3. Протасов В. Н. Теория права и государства. Проблемы теории права и государства. 2-е изд., перераб. и доп. М. : Юрайт-М, 2001. 346 с.

4. Кривченков А. С. Систематизация локальных правовых норм организаций : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. М., 2010. 22 с.

5. Кашанина Т. В. Корпоративное право : учеб. М., 2006. 239 с.

*Одержано 26.03.2019*

★